

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання та фізичної реабілітації

СУЛИМА А.С.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАТЬ ТА ПРОВЕДЕННЯ САНПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Вінниця 2019

УДК 378.016:61(072)
С 89

Сулима А.С. Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи: методичні рекомендації до проведення практичних занять. Вінниця, 2019. 40с. (1,9 др. арк.)

Автор: Сулима А.С. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, старший викладач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання і фізичної реабілітації Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Рецензенти: Сальникова С.В. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, завідувач кафедри фізичного виховання та спорту Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

Рогач В.В. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

У методичних рекомендаціях подано навчально-методичні матеріали для практичних занять із навчальної дисципліни «Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи». Дані рекомендації містять запитання для контролю знань студентів, практичні й творчі завдання, які підібрали відповідно до вимог навчальної програми дисципліни з метою забезпечення високого рівня сформованості знань, умінь і навичок для студентів ступеня вищої освіти бакалавр освітньої програми Середня освіта. Здоров'я людини спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини). У кінці до кожного практичного заняття подано список літератури, яка допоможе у підготовці до виконання практичних і творчих завдань.

Методичні рекомендації обговорено й рекомендовано до друку на засіданні кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання і фізичної реабілітації (протокол № 2 від «_11_» _вересня_ 2019 р.)

Ухвалено науково-методичною радою факультету фізичного виховання і спорту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 2 від «02» жовтня 2019р.)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Підготовка студентів до практичних занять з «Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи».....	7
Практичне заняття №1. Вступ.....	8
Практичні заняття №2-3. Методологічні основи методики навчання основ медичних знань. навчальний план і програма з «Захисту Вітчизни» (Основи медичних знань).....	8
Практичні заняття №4-5. Методи навчання Основ медичних знань...	9
Практичні заняття №6-7. Аналіз календарно-тематичного планування курсу «Основи медичних знань».....	11
Практичне заняття №8. Аналіз змісту та структури чинних підручників з курсу «Основи медичних знань».....	18
Практичні заняття №9-10. Урок – основна форма організації навчально-виховної роботи з основ медичних знань.....	20
Практичні заняття №11-12. Особливості оцінювання знань, навичок та вмінь при вивченні основ медичних знань. Види контролю знань учнів.....	22
Практичні заняття №13-14. Поняття «Життєві навички». Інтеграція навичок які стосуються різних складових людського буття (фізичного, психологічного, духовного, соціального).....	25
Практичне заняття №15. Диспансеризація населення.....	26
Практичне заняття №16. Поняття про профілактику. Основні її принципи і види.....	26
Практичне заняття №17. Опіки, перша допомога при термічних та хімічних опіках.....	27
Практичне заняття №18. Захисно-компенсаторні реакції. Граничні й патологічні стани. Механізми розвитку патологічного процесу.....	28
Практичне заняття №19. Медична допомога та її види.....	29
Практичні заняття №20-21. Методика викладання та методичне забезпечення розділу «Загальний догляд за здоровими та хворими дітьми».....	30

Практичні заняття №22-23. Соматичні захворювання основних систем органів людини.....	31
Практичні заняття №24-26. Переломи і вивихи, перша допомога при переломах і вивихах.....	32
Практичні заняття №27. Огляд міжнародних та національних нормативно-правових документів у сфері освіти щодо профілактичної роботи в Україні.....	33
Практичне заняття №28. Зміст і методи проведення санітарно-просвітницької роботи в навчальних закладах.....	35
Практичне заняття №29-30. Методи образотворчої (наочної) пропаганди основ медичних знань.....	36
Шкала оцінювання	38

ВСТУП

У методичних рекомендаціях подано навчально-методичні матеріали для практичних занять з навчальної дисципліни «Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи».

У методичних рекомендаціях знаходимо запитання для контролю знань студентів, практичні й творчі завдання, які підібрали відповідно до вимог навчальної програми з метою забезпечення високого рівня сформованості знань, умінь і навичок з «Методики навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи» для студентів ступеня вищої освіти бакалавр освітньої програми Середня освіта. Здоров'я людини спеціальності 014 Середня освіта(Здоров'я людини).

Метою дисципліни «Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи» є надання студентам вищого педагогічного навчального закладу системи професійних знань, необхідних для здійснення валеологічної освіти у школі; формування у студентів педагогічних умінь і навичок творчо застосовувати знання з психолого-педагогічних і медико-біологічних наук у практиці викладання основ медичних знань у школі; є формування професійної компетентності студентів щодо організації і проведення навчальної та позанавчальної роботи з основ медичних знань; висвітлення причин виникнення, симптоматики та профілактики деяких соціально небезпечних, в тому числі інфекційних захворювань, а також забезпечення підготовки до надання першої (долікарської) медичної допомоги при нещасних випадках і невідкладних станах.

Щодо основних завдань вивчення дисципліни «Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи», то серед них можна виділити наступні:

- засвоїти мету і завдання предмету «Основ медичних знань»;
- формувати вміння аналізувати зміст шкільного курсу з основ медичних знань;
- опанувати формами організації навчально-виховної роботи з основ медичних знань у школі, а також вивчення методів і засобів навчання основ медичних знань;
- сприяти розвитку навичок щодо виховання учнів в процесі вивчення основ медичних знань;
- сприяти процесу оволодіння студентами основами формування здоров'язбережувальної компетентності школярів на основі оволодіння ними знаннями про власне здоров'я та безпеку, а також практичними навичками здорового способу життя і безпечної поведінки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи» студент повинен **знати й уміти**:

- уміти спілкуватися рідною мовою у професійному середовищі, готувати публічні виступи з низки галузевих питань, представляти державною мовою результати наукової роботи письмово та усно з використанням сучасних технологій, вербальної комунікації та адекватних форм ведення дискусій і дебатів;
- уміти спілкуватися рідною мовою у професійному середовищі, готувати публічні виступи з низки галузевих питань, представляти державною мовою результати наукової роботи письмово та усно з використанням сучасних технологій, вербальної комунікації та адекватних форм ведення дискусій і дебатів;
- проявляти безпечну поведінку в різних ситуаціях життєдіяльності та виконання професійних функцій;
- уміти оцінювати стан здоров'я людини та функціональні можливості її організму на підставі фізіологічних критеріїв, результатів моніторингу фізичного стану, порівнювати наявні результати досліджень фізіологічних функцій організму людини з віковою нормою для кожної з фізіологічних систем;
- знати характеристику основних понять у фізичній реабілітації, основні засоби, форми та методи, рухові режими, періоди та етапи фізичної реабілітації, клініко-фізіологічну дію фізичних вправ на організм людини, алгоритм дій при застосуванні лікувальної фізичної культури з урахуванням індивідуального стану здоров'я;
- демонструвати вміння ефективно проводити професійну діяльність, застосовуючи сучасні науково-доказові дані;
- уміти надавати долікарську допомогу під час зовнішньої та внутрішньої кровотеч, при травмах опорно-рухового апарату, при невідкладних станах фізіологічних систем внутрішніх органів;
- уміти добирати альтернативні методи навчання, педагогічного оцінювання, тестування, моніторингу якості освіти, бути здатним до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З «МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ПРОВЕДЕННЯ САНПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ»

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ– форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань (за визначенням Вікіпедія).

У ході практичних занять відбувається активізація пізнавальної діяльності студентів, формування творчого мислення, уміння висловлювати й відстоювати власні думки, аргументувати висновки на основі наукових фактів тощо.

На практичних заняттях студенти й викладач обговорюють основні питання кожної теми, мають місце й дискусії, заохочується активність студентів, підбиваються підсумки, оцінюється діяльність студентів.

Для ефективного реалізації мети кожного практичного заняття варто забезпечувати оптимальні умови для спілкування між викладачем і студентом на засадах демократизму й толерантності, вільне висловлювання власних думок студентів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №1

ТЕМА: ВСТУП

Мета: формування у студентів розуміння мети, завдань курсу «Основи медичних знань»; формування знань щодо значення курсу «Основи медичних знань» для педагогічних працівників; ознайомити студентів із розділами, які вивчають дівчата на уроках «Основи медичних знань»; розвивати пам'ять, творче мислення, уяву.

Питання для контролю знань:

1. У чому полягає мету вивчення курсу «Основи медичних знань»?
2. У чому полягає завдання вивчення курсу «Основи медичних знань»?
3. Які розділи вивчаються дівчатами в 10-11 класах на уроках «Основи медичних знань»?
4. Скільки годин на тиждень відводиться на вивчення «Основи медичних знань»?

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щерба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №2-3

Тема: МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН І ПРОГРАМА З «ЗАХИСТУ ВІТЧИЗНИ» (ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ)

Мета: ознайомити з особливостями програми «Основи медичних знань»; розширити та поглибити знання студентів щодо структури навчальної програми з «Основи медичних знань» для учнів 10-11 класів.

Питання для контролю знань:

1. Дайте визначення поняттю «навчальна програма» та «навчальний план».

2. Із яких розділів складається навчальна програма з «Основ медичних знань»?
3. Який розділ навчальної програми містить мету предмету, завдання, які необхідно вирішити протягом вивчення даного предмету?
4. Що містить основна частина навчальної програми з «Основ медичних знань»?
5. Дайте визначення поняттю «урок».
6. Які види контролю знань і умінь учнів Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Характеристика навчальних програм з «Основ медичних знань» для 10 та 11 класів.
2. Виявіть наявні міжпредметні зв'язки між навчальною дисципліною «Основи медичних знань» та іншими навчальними предметами, які вивчаються у 10-11 класах.

Результати аналізу відобразіть у таблиці, поданій нижче.

Таблиця 1

№ п/п	Клас	Назва навчального предмету	Тема

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.
5. <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-predmetu-zahist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-10-klas-2018-2019-n-r-59345.html>
6. <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58885/>

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №4-5

Тема: МЕТОДИ НАВЧАННЯ ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ

Мета: закріпити набуті теоретичні знання з даної теми; закріпити знання студентів щодо розуміння головних методів навчання «Основ

медичних знань»; розвиток умінь і навичок застосовувати різноманітні методи та засоби навчання у ході проведення уроків з «Основ медичних знань»; виховання інтересу студентів до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Дайте визначення поняттю «методи навчання».
2. За джерелом отримання знань методи навчання поділяються на ...
3. Наведіть приклади наочних методів навчання.
4. Наведіть приклади словесних методів навчання.
5. Наведіть приклади практичних методів навчання.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Взяти участь у дискусії на тему «Доцільність застосування лекції для пояснення нового навчального матеріалу з «Основ медичних знань»».
- 2) На прикладі 2-3 тем (теми та клас студенти обирають самостійно) продемонструйте доцільність поєднання різних методів навчання.

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ:

- 1) Скласти завдання для поточного контролю знань учнів (тему й клас студенти обирають самостійно).
- 2) Скласти завдання для тематичного контролю знань учнів (тему й клас студенти обирають самостійно).

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Лист МОН України від 17.08.2016 1/9-437 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» [Режим доступу]: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/6119>
5. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.
6. Пометун О.М., Пироженко Л.В. (2004) Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [наук.-метод. посіб.]. К.: А. С. К.. 185 с.
7. <https://naurok.com.ua/kalendaro-tematichne-planuvannya-predmetu-zahist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-10-klas-2018-2019-n-r-59345.html>
8. <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58885/>

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №6-7

Тема: АНАЛІЗ КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНОГО ПЛАНУВАННЯ КУРСУ «ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ»

Мета: поглибити, розширити й систематизувати знання щодо змісту та наповнення календарно-тематичного планування «Основ медичних знань» у 10-11 класах; розвивати уміння творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань у ході практичного заняття, виховувати інтерес до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Назвіть види навчальних планів, які складають учителі «Основ медичних знань».
2. Дайте визначення поняттю «перспективний (річний) план»?
3. Дайте визначення поняттю «тематичний план» вчителя?
4. Що містить урочне планування вчителя?
5. Назвіть схему плану уроку з «Основ медичних знань».

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Проаналізуйте календарно-тематичне планування з «Основ медичних знань» для 10 класу.
- 2) Проаналізуйте календарно-тематичне планування з «Основ медичних знань» для 11 класу.

Зразок 1 календарно-тематичного планування уроків «Основ медичних знань» для 10 класу

ПОУРОЧНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРЕДМЕТА “ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ” («Основи медичних знань») 10 клас (група дівчат)

№	Дата	К-ть год	Зміст навчального матеріалу
Вступне заняття (1 година)			
1.		1	Військово-патріотичне виховання – складова патріотичного виховання молоді. Поняття національної безпеки держави. Розвиток національних Збройних Сил та інших військових формувань України - необхідна умова забезпечення могутності української держави. Підготовка до захисту Вітчизни - обов'язок кожного громадянина. Зміст програми предмета «Захист Вітчизни», завдання кожного розділу, порядок проведення занять. Обов'язки та правила поведінки учнів на уроках.
Розділ 1. Основи медичних знань і домедичної допомоги (45 годин)			
Тема 1. Основи законодавства України щодо охорони здоров'я людини (1 година)			
2.		1	Основні документи нормативно-правової бази щодо захисту життя і здоров'я людини в Україні. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я». Закон України «Про екстрену медичну допомогу».

			Аналіз стану здоров'я людей в Україні. Основні принципи охорони здоров'я України.
Тема 2. Надання домедичної допомоги при раптовій зупинці серця (9 годин)			
3.		1	Поняття про термінальний стан та його періоди. Характеристика переагонального і агонального періоду. Клінічна смерть, ознаки та тривалість. Біологічна смерть, основні ознаки.
4.		1	Оцінювання загального стану потерпілого. Оцінювання рівня свідомості; перевірка наявності дихання і серцебиття.
5.		1	Рятувальний ланцюжок при раптовій зупинці серця. Алгоритм дій проведення серцево-легеневої реанімації.
6.		1	Основні правила та порядок проведення реанімації. Звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів – западання язика, нижньої щелепи, слизу, води тощо – та відкриття верхніх дихальних шляхів (підняти підборіддя та висунути нижню щелепу). Штучне дихання – його різновиди, методика та техніка проведення штучної вентиляції легенів.
7.		1	Штучне дихання різними методами одним реаніматором.
8.		1	Непрямий масаж серця, як спосіб відновлення діяльності серцево-судинної системи, методика його виконання.
9.		1	Однчасне проведення штучного масажу серця та штучного дихання двома реаніматорами
10.		1	Застосування автоматичного зовнішнього дефібрилятора. Техніка проведення реанімаційних заходів одним та двома рятувальниками.
11.		1	Правила виклику бригади екстреної медичної допомоги. Визначення, усунення та запобігання головних факторів, які загрожують життю постраждалого та оточуючих
Тема 3. Домедична допомоги при порушенні прохідності дихальних шляхів та інших невідкладних станах (7 годин)			
12.		1	Причини порушення прохідності дихальних шляхів.
13.		1	Основні прояви повної та неповної непрохідності верхніх дихальних шляхів.
14.		1	Алгоритм відновлення прохідності верхніх дихальних шляхів. Прийом Хеймліка.
15.		1	Алгоритм надання допомоги при втраті свідомості.
16.		1	Послідовність надання допомоги при різкому погіршенні загального стану.
17.		1	Шок. Види шоку (геморагічний, кардіогенний, інфекційно-токсичний, анафілактичний).
18.		1	Основні причини виникнення судом, прояви, послідовність надання домедичної допомоги.
Тема 4. Загальні поняття про травму. Механізм травми (8 годин)			
19.		1	Поняття про травму. Види та класифікація травм.
20.		1	Типи травм при дорожньо-транспортних пригодах та падінні з висоти. Поняття про тупу та проникаючу травму.
21.		1	Вплив мінно-вибухової травми на організм людини.
22.		1	Основні ознаки травм голови.
23.		1	Основні ознаки травм грудної клітки.
24.		1	Основні ознаки травм живота.
25.		1	Основні ознаки травм скелетно-м'язової системи.
26.		1	Правила поведінки при знаходженні у потенційно небезпечному місці та при виявленні небезпечних предметів.
Тема 5. Надання домедичної допомоги при кровотечах (10 годин)			

27.		1	Кровотечі, їх класифікація. Зовнішня і внутрішня кровотечі, причини виникнення та ознаки. Носові кровотечі. Ознаки та швидке розпізнавання загрозливої для життя кровотечі.
28.		1	Алгоритм дій при кровотечі. Способи зупинки зовнішньої артеріальної, венозної і капілярної кровотечі. Місця затискання артерій.
29.		1	Порядок застосування джгута для зупинки крові. Техніка накладання турнікета на верхні та нижні кінцівки.
30.		1	Тренування у наданні домедичної допомоги при артеріальній кровотечі.
31.		1	Внутрішня кровотеча, причини виникнення та ознаки. Допомога при появі ознак внутрішньої кровотечі.
32.		1	Поняття про рану, класифікація ран. Основні види та загальна характеристика ускладнень при пораненнях.
33.		1	Обробка рани – основа домедичної допомоги при пораненнях. Асептичні і антисептичні засоби обробки ран. Правила асептики і антисептики. Правила надання домедичної допомоги при пораненнях.
34.		1	Техніка тампонування рани. Техніка застосування прямого тиску на рану.
35.		1	Визначення і класифікація пов'язок за призначенням і виконанням. Загальні вимоги до накладання та правила накладання пов'язок при пораненнях. Характеристика покривних, давлючих, іммобілізуючих та підтримуючих пов'язок. Перев'язка ран. Засоби перев'язування ран. Пакет перев'язувальний індивідуальний, порядок користування.
36.		1	Методи накладання покривних пов'язок і стисної бинтової пов'язки. Методи накладання іммобілізуючих і підтримуючих пов'язок. Техніка накладання компресійної пов'язки.
Тема 6. Домедична допомога при травмах окремих анатомічних ділянок (10 годин)			
37.		1	Поняття про переломи кісток, їх класифікація. Ознаки переломів..
38.		1	Вивихи суглобів, їх класифікація. Ознаки вивихів.
39.		1	Порядок надання домедичної допомоги при переломах і вивихах.
40.		1	Особливості накладання шин на верхню та нижню кінцівки.
41.		1	Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі голови.
42.		1	Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі хребта.
43.		1	Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі грудної клітки.
44.		1	Алгоритм надання домедичної допомоги при травмі живота.
45.		1	Порядок надання допомоги при травмі очей.
46.		1	Тренування у наданні допомоги при переломах
Розділ VIII. Основи цивільного захисту (6 год)			
Тема 1. Нормативно-правова база цивільного захисту (1 година)			
47.		1	Єдина державна система цивільного захисту та її складові. Законодавче та нормативно-правове забезпечення її функціонування.
Тема 2. Надзвичайні ситуації природного, техногенного, воєнного і соціально-політичного характеру (5 годин)			
48.		1	Причини виникнення та класифікація надзвичайних ситуацій.
49.		1	Загальні ознаки надзвичайних ситуацій. Рівні надзвичайних ситуацій.
50.		1	Джерела небезпечних ситуацій у військовий час.
51.		1	Надзвичайні ситуації, які характерні для регіону, їх наслідки для життєдіяльності населення та суб'єктів господарювання.
52.		1	Потенційно небезпечні об'єкти міста (району) та їх коротка характеристика. Попередження виникнення можливих надзвичайних ситуацій.
	Усього	52	

Зразок 2 календарно-тематичного планування уроків «Основ медичних знань» для 11 класу

**ПОУРОЧНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРЕДМЕТА
“ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ” («Основи медичних знань»)
11 клас (група дівчат)**

№	Дата	К-ть год.	Зміст навчального матеріалу
Розділ 1. Основи медичних знань і домедичної допомоги (8 годин)			
<i>Тема 7. Домедична допомога при опіках, тепловому та сонячному ударі, обмороженні, електротравмах, утопленні (5 годин)</i>			
1.		1	Поняття про опіки. Характеристика термічних та хімічних опіків. Домедична допомога при термічних та хімічних опіках.
2.		1	Тепловий та сонячний удар, причини їх виникнення та симптоми розвитку. Домедична допомога при тепловому та сонячному ударах. Обмороження та його періоди. Класифікація обмороження. Домедична допомога при обмороженнях.
3.		1	Дія електричного струму на організм людини. Електротравма. Надання домедичної допомоги при ураженні електричним струмом.
4.		1	Ураження блискавкою. Домедична допомога при ураженні блискавкою. Правила безпеки під час допомоги при ураженні електричним струмом і блискавкою.
5.		1	Домедична допомога постраждалому при утопленні.
<i>Тема 8. Отруєння. Домедична допомога при отруєннях, укусах комах, змій та диких тварин (3 години)</i>			
6.		1	Поняття про отруту і отруєння. Причини та способи потрапляння отрути до організму, шляхи її виведення. Основні ознаки та класифікація отруєнь. Характеристика побутових і виробничих отруєнь. Загальні принципи надання домедичної допомоги при отруєнні. Особливості функціонального отруєння нейротропними препаратами, алкоголем та нікотинном.
7.		1	Отруєння речовинами, що є хімічною зброєю. Заходи безпеки під час надання домедичної допомоги.
8.		1	Отруйні комахи та наслідки їх укусів. Клінічна картина дії отрути комах. Укуси отруйних змій. Симптоми загального отруєння від укусу змій. Домедична допомога. Укуси диких тварин, особливості надання домедичної допомоги.
Розділ 2. Основи цивільного захисту (9 годин)			
<i>Тема 3. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях (6 годин)</i>			
9.		1	Основні принципи щодо захисту населення. Повідомлення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій та постійного його інформування про наявну обстановку. Навчання населення вмінню застосовувати засоби індивідуального захисту і діяти у надзвичайних ситуаціях.
10.		1	Укриття людей у сховищах, медичний, радіаційний та хімічний захист, евакуація населення з небезпечних районів.
11.		1	Спостереження та контроль за ураженістю навколишнього середовища, продуктів харчування та води радіоактивними, отруйними, сильнодіючими отруйними речовинами та біологічними препаратами.

12.		1	Порядок дій в умовах особливого періоду, під час артилерійського обстрілу, у натовпі, у разі виявленні підозрілого предмету.
13.		1	Надання екстреної психологічної допомоги (самопомоги) при перебуванні в екстрених ситуаціях. Складання та вміст тривожної валізи на випадок термінової евакуації або переходу до захисних споруд (підвалів, погребів тощо).
14.		1	Види терористичних проявів та способи дій терористів. Захист від терористичних проявів та дії населення в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних з можливими терористичними проявами
Тема 4. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт (3 години)			
15.		1	Характеристика зон стихійного лиха (ураганів, затоплень, пожеж, хімічного, радіаційного та бактеріологічного зараження тощо).
16.		1	Сутність, зміст і послідовність виконання рятувальних та інших невідкладних робіт. Заходи забезпечення рятувальних та інших невідкладних робіт. Заходи безпеки при проведенні рятувальних робіт.
17.		1	Розшук уражених у завалах, а також в будинках, які пошкоджені і горять. Способи рятування людей з-під завалів, з верхніх поверхів напівзруйнованих будівель з використанням табельних і підручних засобів. Рятування людей із завалених і пошкоджених захисних споруд.
Розділ 3. Міжнародне гуманітарне право (МГП) про захист цивільного населення (3 години)			
Тема 1. Основні положення МГП (1 година)			
18.		1	Історія виникнення МГП як галузі міжнародного публічного права. Призначення, сфера застосування МГП. Відмінність МГП від права людини. Принципи і норми МГП щодо захисту життя, інших прав цивільних осіб, захисту жертв збройних конфліктів. Женевські Конвенції 1949 року і Додаткові протоколи до них 1977 року – основні нормативно-правові акти МГП.
Тема 2. Застосування МГП (1 година)			
19.		1	Захист цивільного населення, природного середовища та установок і споруд, які знаходяться захистом МГП. Спеціальний захист окремих категорій цивільного населення: захист жінок у випадку збройного конфлікту. Захист жертв війни – поранених, хворих і осіб, які зазнали аварії корабля. Захист культурних цінностей у випадку збройного конфлікту.
Тема 3. Засоби і методи ведення воєнних дій (1 година)			
20.		1	Засоби ведення воєнних дій, що заборонені нормами МГП: конкретні види звичайної зброї невибіркової дії і зброї, що спричиняє надмірні страждання й ушкодження. Заборонені методи (способи) воєнних дій у збройних конфліктах. Відповідальність держав і фізичних осіб за порушення міжнародного гуманітарного права.
Розділ 4. Домедична допомога в бойових умовах (15 годин)			
Тема 1. Основні принципи надання домедичної допомоги в умовах бойових дій (1 година)			
21.		1	Вступ до курсу тактичної медицини. Причини превентивних смертей при бойовій травмі. Етапи надання домедичної допомоги.
Тема 2. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу (5 годин)			

22.		1	Надання допомоги на етапі під вогнем (CUF, Care Under Fire). План дій на етапі під вогнем.
23.		1	Переведення пораненого в положення на боці (животі). Ознаки життєзагрозової зовнішньої кровотечі.
24.		1	Застосування турнікетів для кінцівок.
25.		1	Само- і взаємодопомога.
26.		1	Техніка виносу пораненого з небезпечної зони.
Тема 3. Надання допомоги в зоні тактичних умов (9 годин)			
27.		1	Надання домедичної допомоги в зоні тактичних умов (TFC, Tactical Field Care). Послідовність дій за алгоритмом «MARCH». Загальні причини зміни стану свідомості.
28.		1	Зупинка кровотеч, що загрожують життю. Принцип тампонування ран.
29.		1	Використання рекомендованих гемостатичних засобів. Використання компресійної пов'язки. Прямий тиск на рану.
30.		1	Відновлення та забезпечення прохідності дихальних шляхів. Виведення нижньої щелепи. Безпечне введення носового (назофарингеального) повітропроводу. Визначення показань до проведення екстреного відновлення прохідності дихальних шляхів з допомогою хірургічного втручання (крікотиреотомії)
31.		1	Проникаючі поранення грудей. Огляд грудної клітки. Використання герметизуючих (оклюзійних) наклеюк. Поранення легень. Напружений пневмоторакс.
32.		1	Повний огляд пораненого, зупинка всіх інших видів зовнішніх кровотеч. Тактично значущі ознаки шоку в поранених.
33.		1	Надання домедичної допомоги при переломах, опіках, відмороженнях. Накладання шин.
34.		1	Застосування жорсткого щитка при травмі ока. Загальновійськовий набір пігулок.
35.		1	Попередження гіпотермії та виявлення ознак черепно-мозкової травми. Підготовка до евакуації. Документація.
НАВЧАЛЬНО-ТРЕНУВАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ (ЗБОРИ)			
Розділ 1. Основи медичних знань і домедичної допомоги (6 годин)			
Тема 2. Надання домедичної допомоги при раптовій зупинці серця (2 години)			
1.(36)		1	Особливості підтвердження зупинки серця. Алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації. Штучне дихання. Зовнішній масаж серця.
2.(37)		1	Алгоритм проведення серцево-легеневої реанімації з використанням автоматичного дефібрилятора. Засоби, які використовуються при проведенні серцево-легеневої реанімації. Надання постраждалому стабільного положення на боці.
Тема 5. Надання домедичної допомоги при кровотечах (2 години)			
3.(38)		1	Способи зупинки зовнішньої артеріальної, венозної і капілярної кровотечі. Зупинка артеріальної кровотечі з кінцівок і вузлової кровотечі. Місця затискання артерій.
4.(39)		1	Порядок застосування джгута для зупинки крові. Тампонування ран при вузловій кровотечі. Способи самопомоги при зовнішніх кровотечах.
Тема 6. Домедична допомога при травмах окремих анатомічних ділянок (2 години)			

5.(40)		1	Заходи домедичної допомоги при переломах і вивихах. Особливості накладання шин на верхню та нижню кінцівки.
6.(41)		1	Особливості накладання пов'язок на рани живота. Особливості накладання пов'язок на рани грудної клітки. Особливості переміщення постраждалих з травмами.
Розділ 4. Домедична допомога в бойових умовах (12 годин)			
Тема 2. Надання домедичної допомоги в секторі обстрілу (4 години)			
7.(42)		1	Алгоритм з надання домедичної допомоги у секторі обстрілу. Переведення пораненого в положення на боці (животі).
8.(43)		1	Зупинка кровотечі з ран шиї, тулуба, кінцівок.
9.(44)		1	Зупинка кровотечі з ран верхньої та нижньої кінцівки кінцівок (взаємодопомога).
10.(45)		1	Зупинка кровотечі за допомогою спеціальних джгутів (самодопомога).
Тема 3. Надання допомоги в зоні тактичних умов (6 годин)			
11.(46)		1	Способи та правила транспортування потерпілих при різноманітних ушкодженнях: перенесенням на руках, на плечах, на спині, з використанням носильних лямок і підручних засобів, на санітарних ношах.
12.(47)		1	Алгоритм з надання домедичної допомоги у секторі укриття. Первинний огляд пораненого, визначення ознак життя. Переведення в стабільне положення.
13.(48)		1	Накладання пов'язки на грудну клітку, голову, живіт.
14.(49)		1	Накладання джгута на кінцівки.
15.(50)		1	Зупинка кровотечі з рани тулуба за допомогою гемостатичних засобів (само- та взаємодопомога).
16.(51)		1	Зупинка кровотечі з рани кінцівки за допомогою спеціальних перев'язувальних пакетів (само- та взаємодопомога).
Контроль практичних навичок (2 години)			
17.(52)		1	Контроль практичних навичок
18.(53)		1	Контроль практичних навичок
	Усього	53	

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ:

1. Складіть календарно-тематичний план вивчення курсу «Основи медичних знань» для 10 класу по семестрам, використовуючи навчальні програми та підручники.
2. Складіть календарно-тематичний план вивчення курсу «Основи медичних знань» для 11 класу по семестрам, використовуючи навчальні програми та підручники.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.

3. *Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В.* (2018) *Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань»*. Харків: Ранок. 225с.
4. *Міненко М.І.* (2010) *Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. X., 224с.*
5. *Пометун О.М., Пироженко Л.В.* (2004) *Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [наук.-метод. посіб.].* К.: А. С. К.. 185 с.
6. <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-predmetu-zahist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-10-klas-2018-2019-n-r-59345.html>
7. <https://osvita.ua/school/program-program-10-11/58885/>
8. <https://naurok.com.ua/kalendarne-planuvannya-iz-kursu-zahist-vitchizni-10-klas-divchata-56928.html>
9. <https://www.schoollife.org.ua/620-2019/>
10. <http://loippo.edu.ua/teachershelper/defence-of-the-motherland/337-program-methodical-support/3128-pourochno-tematichnij-plan-predmeta-zakhist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-11-klas-grupa-divchat>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №8

Тема: АНАЛІЗ ЗМІСТУ ТА СТРУКТУРИ ЧИННИХ ПІДРУЧНИКІВ З КУРСУ «ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ»

Мета: розширити та поглибити знання студентів щодо структури шкільного підручника з «Основ медичних знань» для 10 та 11 класів; розвивати уміння, навички розумової праці, творчого мислення, уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Проаналізуйте чинні підручники з курсу «Основи медичних знань» для 10 та 11 класів за схемою, поданою нижче.

СХЕМА АНАЛІЗУ ПІДРУЧНИКА

1. Зовнішнє оформлення підручника, якість форзаців.
2. Наявність і якість ілюстрацій, малюнків в підручнику.
3. Інформаційна функція
 - відповідність змісту навчального матеріалу сучасним вимогам;
 - новизна навчального та художнього матеріалу;
 - якість теоретичного матеріалу, його пізнавальне значення.
4. Мотиваційна функція:
 - наявність матеріалу, що сприяє розвитку інтересу в учнів;
 - відповідність навчального матеріалу віковим можливостям школярів;
 - наявність засобів емоційного впливу;

- захопливість форми викладу матеріалу;
 - наявність матеріалу, що спирається на життєвий досвід учнів.
5. Функція навчання школяра самостійної роботи з книгою:
- наявність матеріалу або вказівок в підручнику, що допомагають учневі працювати з книгою;
 - наявність зразків правильного виконання завдань;
 - наявність завдань, які допомагають здійснити самоконтроль знань і умінь.
6. Розвиваюча функція підручника:
- виклад навчального матеріалу як системи, що сприяє розвитку різнобічних здібностей учнів;
 - наявність в навчальному матеріалі, в методичному апараті проблемних питань і завдань;
 - наявність матеріалу і завдань, що сприяють пізнавальній активності, самостійності учнів.
7. Функція управління діяльністю вчителя:
- послідовність і доцільність навчального матеріалу;
 - наявність внутріпредметних і міжпредметних зв'язків;
 - відображення специфіки підручника в національній школі;
 - наукова обґрунтованість змісту і структури підручника;
 - узгодженість з реальними можливостями навчального процесу.

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ:

1. Розробіть завдання до підручників «Основи медичних знань»:
 - 1) робота з текстом;
 - 2) робота з ілюстраціями;
 - 3) робота з апаратом орієнтування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.
5. Пометун О.М., Пироженко Л.В. (2004) Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [наук.-метод. посіб.]. К.: А. С. К.. 185 с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №9-10

Тема: УРОК – ОСНОВНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ

Мета: закріпити й систематизувати знання студентів щодо основної форми організації навчально-виховної роботи з «Основ медичних знань»; поглиблення й закріплення знань щодо розуміння головних вимог до уроку з «Основ медичних знань»; виробити навички розробляти план-конспект уроку; навчити студентів проводити уроки з «Основ медичних знань»; розвиток логічного мислення студентів під час виконання самостійної роботи за темою практичного заняття.

Питання для контролю знань:

- 1) Назвіть основні ознаки уроку «Основи медичних знань».
- 2) Назвіть етапи підготовки вчителя до уроку.
- 3) Охарактеризуйте вимоги до уроків «Основ медичних знань».

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ:

1. Письмово проаналізувати урок із «Основ медичних знань» за схемою, поданою нижче.

СХЕМА АНАЛІЗУ УРОКУ

1. Дата.
2. Клас, школа.
3. Предмет.
4. Учитель.
5. Мета відвідування (контроль навчального процесу; обмін досвідом; ознайомлення з методикою опитування, викладання нового матеріалу, застосування ТЗН і наочних посібників, закріплення вивченого матеріалу, контролю і перевірки вивченого).
6. Навчальна документація вчителя (календарно-тематичні плани, поурочний план, план-конспект, класний журнал).
7. Обстановка у класі (підготовленість дошки, робочих місць учнів, наочних посібників, ТЗН, санітарно-гігієнічні норми тощо).
8. Зовнішній вигляд учнів.
9. Тема уроку. Відповідність програмі, календарно-тематичному плану.
10. Мета уроку (навчальна, розвивальна, виховна).
11. Очікуваний результат.
12. Тип уроку (урок засвоєння нових знань; урок формування вмінь; урок застосування знань, умінь; урок узагальнення і систематизації; урок контролю і корекції; комбінований).

13. Обладнання. Наочність. Доцільність використання. Відповідність навчальним, естетичним, гігієнічним вимогам.

14. Зміст уроку та його структура (доцільність типу уроку та його структури, послідовність та доступність викладання, зв'язок з іншими предметами, зв'язок з попереднім матеріалом, зв'язок з життям і практикою):

14.1. Організація класу.

14.2. Повідомлення теми, мети; мотивація навчальної діяльності; прогнозування результатів.

14.3. Перевірка вивченого матеріалу. Опитування (фронтальне, індивідуальне, усне, письмове, комбіноване).

Результати опитування

№ з/п	Прізвище, ім'я учня	Оцінка	Примітка

14.4. Актуалізація опорних знань.

14.5. Первинне усвідомлення навчального матеріалу.

14.6. Узагальнення і систематизація знань.

14.7. Підсумок.

14.8. Домашнє завдання (доцільність, обсяг, пояснення його виконання, різнорівневі завдання, додаткові, творчі, завдання на вибір).

15. Висновки по уроку (рівень проведення уроку; досягнення мети; методи, прийоми навчання; використання інноваційних технологій; шляхи закріплення і вдосконалення позитивних якостей уроку; шляхи усунення недоліків).

16. Обмін досвідом.

17. Урок відвідав (ПШБ, посада).

18. З аналізом уроку ознайомлений (ПШБ, підпис).

ТВОРЧЕ ЗАВДАННЯ:

1. Розробити план-конспект уроку (тему та клас студенти обирають самостійно) та провести в аудиторії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.

4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.
5. Пометун О.М., Пироженко Л.В. (2004) Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [наук.-метод. посіб.]. К.: А. С. К.. 185 с.
6. <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematichne-planuvannya-predmetu-zahist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-10-klas-2018-2019-n-r-59345.html>
7. <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58885/>
8. <https://naurok.com.ua/kalendarne-planuvannya-iz-kursu-zahist-vitchizni-10-klas-divchata-56928.html>
9. <https://www.schoollife.org.ua/620-2019/>
10. <http://loippo.edu.ua/teachershelper/defence-of-the-motherland/337-program-methodical-support/3128-pourochno-tematichnij-plan-predmeta-zakhist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-11-klas-grupa-divchat>

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №11-12

Тема: ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, НАВИЧОК ТА ВМІНЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ. ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ УЧНІВ

Мета: ознайомити студентів із критеріями оцінювання рівня навчальних досягнень учнів із «Основ медичних знань», проаналізувати критерії навчальних досягнень учнів, записані у навчальній програмі «Захист Вітчизни» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту), затвердженої Міністерством освіти і науки України, наказ МОН України від 23.10.2017 №1407, навчити студентів складати завдання для різних видів контролю знань учнів, вміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань.

Питання для контролю знань:

1. Дайте визначення поняттю «поточний контроль знань».
2. Дайте визначення поняттю «тематичний контроль знань».
3. Дайте визначення поняттю «річний контроль знань».

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Взяти участь у дискусії «Доречність і важливість контролю знань учнів».
- 2) Проаналізувати навчальну програму «Захист Вітчизни» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту), затверджену Міністерством освіти і науки України, наказ МОН України від 23.10.2017 №1407

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Розробити завдання для поточного контролю знань учнів на теми:

- ❖ «Ураження електричним струмом, блискавкою. Перша допомога при ураженні електричним струмом, блискавкою»;
 - ❖ «Утоплення людини. Перша допомога при утопленні людини»;
 - ❖ «Шлункові отруєння»;
 - ❖ «Перша медична допомога»;
 - ❖ «Профілактика інфекційних захворювань»
- 2) Розробити завдання для тематичного контролю знань учнів (тему й клас, метод і форму контролю студенти обирають самостійно).
 - 3) Розробіть тести для перевірки знань учнів
 - 4) Розробіть завдання для мозкового штурму

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ (НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА «ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ» ДЛЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СИСТЕМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (РІВЕНЬ СТАНДАРТУ)

1. Види оцінювання.

Основними видами оцінювання є: поточне; тематичне; підсумкове за семестр, перший і другий рік навчання та навчально-польові заняття (збори).

Поточне оцінювання здійснюється на всіх етапах навчальної діяльності у формах: опитування учнів на предмет засвоєння навчального матеріалу; тестового контролю; виконання учнями нормативних прийомів і вправ, письмових робіт; створення навчальних комп'ютерних (та іншого виду) моделей бойових дій і надзвичайних ситуацій, навчальних макетів (мішеней). Необхідність поточного оцінювання визначає викладач.

Тематичне оцінювання є обов'язковим для кожного розділу, оскільки основною структурною одиницею предмета є тема. Оцінка за тему виставляється шляхом узагальнення поточних оцінок за тему з урахуванням оцінок за виконання нормативних прийомів і вправ, письмових робіт, за створені навчальні моделі (макети).

2. Індивідуальна оцінка.

Рівень компетентності	Бали	Критерії оцінювання якості знань, умінь і навичок учнів
1	2	3
I. Початковий рівень	1	Учень (учениця) може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що відтворюються учнем окремими словами чи реченнями з постійною допомогою викладача, виконує лише фрагменти практичних завдань
	2	Учень (учениця) фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про об'єкт вивчення, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні, має елементарні навички, практичні завдання виконує лише з допомогою викладача
	3	Учень (учениця) відтворює менше половини навчального матеріалу, за допомогою викладача виконує елементарні завдання, розрізняє елементи техніки виконання нормативних вимог і здатний виконати незначну їх частину

II. Середній рівень	4	Учень (учениця) знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його не в повному обсязі відповідно до тексту підручника або пояснення викладача
	5	Учень (учениця) розуміє основний навчальний матеріал, здатний дати визначення понять, але допускає помилки. За допомогою викладача може логічно відтворити значну його частину
	6	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, відповіді його правильні, він може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, за допомогою викладача може його аналізувати, порівнювати та робити висновки
III. Достатній рівень	7	Учень (учениця) виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу, здатний застосовувати його на рівні стандартних вимог, частково контролювати власні навчальні дії
	8	Знання учня (учениці) достатньо повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, вміє аналізувати, робити висновки. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання практичних завдань.
	9	Учень (учениця) вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати інформацію, застосовує її на практиці
IV. Високий рівень	10	Учень (учениця) володіє глибокими, міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Виявляє творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної пізнавальної діяльності, знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх при вирішенні поставлених завдань.
	11	Учень (учениця) володіє узагальненими знаннями з предмета, вільно висловлює власні думки, визначає програму особистої пізнавальної діяльності без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності.
	12	Учень (учениця) має системні знання, виявляє здатність приймати творчі рішення, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання, рівень умінь і навичок дає змогу виконувати нормативи на бездоганному рівні

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.

5. <http://loippo.edu.ua/teachershelper/defence-of-the-motherland/337-program-methodical-support/3128-pourochno-tematichnij-plan-predmeta-zakhist-vitchizni-osnovi-medicnikh-znan-11-klas-grupa-divchat>

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №13-14

Тема: ПОНЯТТЯ «ЖИТТЄВІ НАВИЧКИ». ІНТЕГРАЦІЯ НАВИЧОК ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ РІЗНИХ СКЛАДОВИХ ЛЮДСЬКОГО БУТТЯ (ФІЗИЧНОГО, ПСИХОЛОГІЧНОГО, ДУХОВНОГО, СОЦІАЛЬНОГО)

Мета: ознайомити студентів із поняттям «життєві навички», концепцією особистісно-орієнтованого навчання та виховання, розширити знання студентів щодо навчання на основі розвитку життєвих навичок, розвинути вміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Прослухати й обговорити доповіді студентів на наступні теми:
 - ❖ Життєві навички, що сприяють здоров'ю
 - ❖ Життєві навички, що сприяють соціальному здоров'ю (міжперсональні навички)
 - ❖ Життєві навички, що сприяють фізичному здоров'ю
 - ❖ Життєві навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю (внутрішньоперсональні навички)
 - ❖ Життєві навички безпечної поведінки

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Розробіть рекомендації учителям щодо підвищення самооцінки учнів
- 2) Наведіть приклади життєвих навичок: навички протидії соціальному тиску
- 3) Наведіть приклади життєвих навичок: навички управління стресами
- 4) Наведіть приклади життєвих навичок: навички самооцінки

ЛІТЕРАТУРА:

1. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; за заг. ред. О. М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. 256с.
2. *Воронцова Т.В., Пономаренко В.С.* (2013) Основи здоров'я. 5 клас: Посібник для вчителя. К.: Алатон, 2013. http://autta.org.ua/files/resources/pos_dlya_vch_5_kl_ukr.pdf.
3. *Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П.* (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.

4. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №15

Тема: ДИСПАНСЕРИЗАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ

Мета: ознайомити студентів із поняттям «диспансеризація», метою диспансеризації, розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Обговорити Наказ Міністерства охорони здоров'я України №728 від 27.08.2010р. про порядок диспансеризації населення.
- 2) Прослухати й обговорити доповіді студентів на наступні теми:
 - ❖ Роль диспансеризації населення у закладах сімейної медицини;
 - ❖ Необхідність диспансеризації населення
- 3) Обговорити наказ МОЗ України №157 від 26.01.2018р., яким скасовується низка форм первинної облікової документації.

ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2421431-v-ukraini-skasovali-dispanserizaciu.html>
2. <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-19032018--504-pro-zatverdzhennja-porjadku-nadannja-pervinnoi-medichnoi-dopomogi>
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-18>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №16

Тема: ПОНЯТТЯ ПРО ПРОФІЛАКТИКУ. ОСНОВНІ ЇЇ ПРИНЦИПИ І ВИДИ

Мета: ознайомити студентів із поняттям «профілактика», її видами, метою пропаганди здорового способу життя, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Обговорити зі студентами індивідуальну й суспільну профілактику. Назвати приклади.
- 2) Що відноситься до первинної профілактики?
- 3) Що відноситься до вторинної профілактики?
- 4) Що відноситься до третинної профілактики?

- 5) Охарактеризувати методи й форми пропаганди здорового способу життя.

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Самостійно розробити приклади друкованих методів пропаганди здорового способу життя.
- 2) Розробити профілактичну програму для учнів 11 класу середньої загальноосвітньої школи з питань профілактики шкідливих звичок.

Структура програми:

- ✓ Назва програми
- ✓ Вид профілактики (первинна, вторинна, третинна – студент обирає самостійно)
- ✓ Мета програми
- ✓ Завдання програми
- ✓ План реалізації програми.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воробьева Т. В., Ялтонская А.В. (2008) Профилактика зависимости от психоактивных веществ : руководство по разработке и внедрению программ формирования жизненных навыков у подростков группы риска / Т. В. Воробьева, А. В. Ялтонская. – М. : УНП ООН. 70 с.
2. Журавель Т.В. (2013) Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності / Т. В. Журавель // Соціальна педагогіка : навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін. : – К. : Академвидав. 312 с.
3. Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді : монографія / [Балакірева О. М., Рингач Н. О., Левін Р. Я. та ін.] ; за наук. ред. О. М. Балакіревої. – К. : УІСД ім. О. Яременка, 2007. – 128 с.
4. Ключев О.М. (2013) Сутність та місце профілактичних заходів у правоохоронній діяльності Право і суспільство. №6. С.195-197.
5. Максимова Н. Ю. (2011) Психологія девіантної поведінки / Н. Ю. Максимова. – К. : «Либідь». 520 с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №17

Тема: ОПІКИ, ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ТЕРМІЧНИХ ТА ХІМІЧНИХ ОПІКАХ

Мета: ознайомити студентів із видами опіків, навчити надавати першу допомогу при термічних і хімічних опіках, розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Що таке «опік»?
2. Найчастішими причинами опіків бувають
3. Причинами променевого опіку є...
4. Електричні опіки виникають у результаті
5. Хімічні опіки – це ...
6. Термічні опіки виникають унаслідок
7. Скільки виділяють ступенів опіків? Охарактеризуйте кожний з них.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Переглянути відео щодо надання першої допомоги при різних видах опіків.
- 2) Розробити короткий алгоритм надання першої допомоги при різних видах опіків для учнів 10-11 класів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бутилін Ю.П., Бутилін В.Ю., Бутилін Д.Ю.* (2002) Це ви можете без лікаря. Посібник з першої медичної допомоги у невідкладних випадках – К.: Видавничий дім «Скарби». 168 с.
2. *Гищак Т.В., Долинна О.В.* (2003) Основи медичних знань та медицини катастроф: Навчальний посібник. - К.: Вид. ПАЛИВОДА А.В.. 144 с.
3. *Дубицький А.Е., Семенов І.А.* (1993) Медицина катастроф.- Київ: Здоров'є. 462 с.
4. *Петриченко Т.В.* (2007) Перша медична допомога: Підручник. – Київ: «Медицина». 247с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №18

Тема: ЗАХИСНО-КОМПЕНСАТОРНІ РЕАКЦІЇ. ГРАНИЧНІ Й ПАТОЛОГІЧНІ СТАНИ. МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ПАТОЛОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ

Мета: ознайомити студентів із захисно-компенсаторними реакціями організму (гарячка, запалення, стрес, біль), розвинути вміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути вміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Які захисно-компенсаторні реакції організму Ви знаєте?
2. Дайте визначення поняттю «стрес».
3. Які три стадії стресу виділяє Г. Сельє? Дайте характеристику кожній з них.
4. На Вашу думку чому біль є однією із захисно-компенсаторних реакцій організму?

5. Охарактеризуйте гіпертермію.
6. Дайте визначення поняттю «патогенез».
7. Розглянути механізми розвитку патологічного процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №19

Тема: МЕДИЧНА ДОПОМОГА ТА ЇЇ ВИДИ

Мета: ознайомити студентів із видами медичної допомоги та її видами, розвинути вміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути вміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Взяти участь у обговоренні доповідей студентів на наступні теми:
 - ✓ Види першої медичної допомоги (некваліфікована допомога, яка надається немедичними працівниками в умовах; кваліфікована (долікарська) допомога, яка надається медичним працівником або особами, що пройшли спеціальну підготовку з надання долікарської допомоги; допомога, яку надає лікар);
 - ✓ Заходи, які включає перша медична (долікарська) допомога.

ЛІТЕРАТУРА:

5. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
6. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
7. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.

8. *Міненко М.І.* (2010) *Захист Вітчизни (Основи медичних знань)* : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №20-21

Тема: МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗДІЛУ «ЗАГАЛЬНИЙ ДОГЛЯД ЗА ЗДОРОВИМИ ТА ХВОРИМИ ДІТЬМИ»

Мета: поглибити й розширити знання студентів щодо догляду за хворими (немовлятами, дітьми, дорослими людьми, людьми похилого віку, важкохворими людьми), розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Що Ви включаєте в поняття «догляд за хворими»?
2. Хто може здійснювати догляд за хворими?
3. Дайте визначення поняття «деонтологія».
4. Дайте визначення поняттю «медична етика».
5. Чи є різниця між поняттями «деонтологія» та «медична етика».
6. Які взаємовідносини між медичними працівниками й хворими є найкращими? Відповідь обґрунтуйте.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Взяти участь у обговоренні доповідей студентів на наступні теми:
 - ✓ Загальний догляд за хворими;
 - ✓ Створення санітарно-гігієнічного режиму для хворих у лікарнях;
 - ✓ Особливості догляду за хворими дітьми;
 - ✓ Особливості догляду за немовлятами;
- 2) Взяти участь у дискусії на тему «Чи має відрізнятися догляд за різними хворими? Якщо так чому?»
- 3) Розробіть алгоритм догляду за важкохворими людьми.

ЛІТЕРАТУРА:

9. *Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П.* (2018) *Захист Вітчизни* : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.
10. *Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М.* (2011) *Захист Вітчизни* : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
11. *Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В.* (2018) *Захист Вітчизни* : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.

12. *Міненко М.І.* (2010) *Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.*

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №22-23

Тема: СОМАТИЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ОСНОВНИХ СИСТЕМ ОРГАНІВ ЛЮДИНИ

Мета: поглибити й розширити знання студентів щодо соматичних захворювань дихальної, нервової систем, органів травлення, системи кровообігу, а також щодо соматичних захворювань пов'язаних із порушеннями обміну речовин, розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Що Ви включаєте в поняття «соматичні захворювання»?
2. Із чим пов'язані соматичні хвороби?

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

1) Взяти участь у обговоренні доповідей студентів на наступні теми:

- ❖ Соматичні захворювання дихальної системи.
- ❖ Соматичні захворювання нервової системи.
- ❖ Соматичні захворювання органів травлення.
- ❖ Соматичні захворювання пов'язані з порушеннями обміну речовин.
- ❖ Соматичні захворювання системи кровообігу.

2) 2-3 студенти практично демонструють найпростіші тестина виявлення ознак життя.

ЛІТЕРАТУРА:

13. *Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П.* (2018) *Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.*
14. *Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М.* (2011) *Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»).* Тернопіль: Астон, 280с.
15. *Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В.* (2018) *Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань».* Харків: Ранок. 225с.
16. *Міненко М.І.* (2010) *Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.*

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №24-26

Тема: ПЕРЕЛОМИ І ВИВИХИ, ПЕРША ДОПОМОГА ПРИ ПЕРЕЛОМАХ І ВИВИХАХ

Мета: поглибити й розширити знання студентів щодо різноманітних травм, надання першої допомоги при переломах і вивихах, розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Дайте визначення поняттю «вивих».
2. Дайте визначення поняттю «перелом».
3. Охарактеризуйте ознаки перелому.
4. Які засоби іммобілізації застосовують під час надання першої допомоги при переломах і вивихах.
5. На Вашу думку із якою метою надається перша допомога при вивихах і переломах?

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Розробіть алгоритм дій під час надання першої допомоги при вивихах.
- 2) Практично спробувати накладати фіксуєчу пов'язку на травмоване місце.
- 3) Навчитися фіксувати ушкоджену кінцівку.
- 4) Навчитися фіксувати зламану кінцівку.
- 5) Розробити алгоритм і наочно продемонструвати закріплення травмованої кінцівки на медичній косинці.
- 6) Розробити алгоритм і наочно продемонструвати закріплення травмованої кінцівки на бинті або паску.
- 7) Іммобілізація при переломах стегнової кістки.
- 8) Іммобілізація при переломах кісток гомілки й ступні.
- 9) Перенесення пацієнта з підозрою на пошкодження хребта.
- 10) Іммобілізація при переломах кісток таза.
- 11) Надання першої допомоги у випадку переломів нижньої щелепи.
- 12) Навчитися накладати пращеподібну пов'язку.
- 13) Надання першої допомоги при переломах ребер.
- 14) Правила та способи транспортування хворих із переломами і вивихами.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту. Тернопіль: Астон, 256с.

2. Гудима А.А., Пашко К.О., Герасимів І.М., Фука М.М. (2011) Захист Вітчизни : підручник для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень, для дівчат «Основи медичних знань»). Тернопіль: Астон, 280с.
3. Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е. В. (2018) Захист Вітчизни : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту «Основи медичних знань». Харків: Ранок. 225с.
4. Міненко М.І. (2010) Захист Вітчизни (Основи медичних знань) : підручник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів, рівень стандарту. Х., 224с.
5. Пометун О.М., Пироженко Л.В. (2004) Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [наук.-метод. посіб.]. К.: А. С. К.. 185 с.
6. <https://naurok.com.ua/kalendarno-tematiczne-planuvannya-predmetu-zahist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-10-klas-2018-2019-n-r-59345.html>
7. <https://osvita.ua/school/program/program-10-11/58885/>
8. <https://www.schoolife.org.ua/620-2019/>
9. <http://loippo.edu.ua/teachershelper/defence-of-the-motherland/337-program-methodical-support/3128-pourochno-tematichnij-plan-predmeta-zakhist-vitchizni-osnovi-medichnih-znan-11-klas-grupa-divchat>

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ №27

Тема: ОГЛЯД МІЖНАРОДНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ ОСВІТИ ЩОДО ПРОФІЛАКТИЧНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ

Мета: поглибити й розширити знання студентів щодо профілактичної роботи в Україні, розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Проаналізувати Статті Конвенції ООН про права дитини ухвалено 20 листопада 1989 року і згодом ратифіковано 191 країною світу.

Стаття 1. Визначення поняття дитина.

Дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, якщо за законом, застосовуваним до даної особи, вона не досягає повноліття раніше.

Стаття 2. Захист прав і недопущення дискримінації

Забезпечення всіх прав дитини здійснюється без будь-якої дискримінації незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, етнічного або соціального походження, майнового стану, стану здоров'я і народження дитини, її батьків чи законних опікунів або яких-небудь інших обставин.

Стаття 3. Якнайкраще забезпечення інтересів дитини

Усі дії щодо дитини мають виконуватися в інтересах дитини. Якщо рідні або ті особи, які несуть відповідальність за дитину, недбало виконують свої обов'язки, держава має забезпечити дитині належний догляд і піклування.

Стаття 17. Важливість доступу до інформації

Держава визнає важливу роль засобів масової інформації і забезпечує, щоб дитина мала доступ до інформації і матеріалів із різних національних і міжнародних джерел, особливо до тієї інформації і матеріалів, які спрямовані на сприяння соціальному, духовному та моральному благополуччю, а також здоровому фізичному і психічному розвитку дитини.

Стаття 19. Запобігання та захист дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства. Забезпечення необхідних законодавчих, адміністративних, соціальних і просвітніх заходів з метою захисту дитини від усіх форм фізичного та психологічного насильства, образ чи зловживань, відсутності піклування чи недбалого і брутального поводження та експлуатації, включаючи сексуальні зловживання, з боку батьків, законних опікунів чи будь-якої іншої особи, яка піклується про дитину.

Розроблення соціальних програм для надання необхідної підтримки дитині, здійснення інших форм запобігання, виявлення, повідомлення, передачі на розгляд, розслідування, лікування та інших заходів у зв'язку з випадками жорстокого поводження з дитиною, а також, у разі необхідності, для порушення початку судової процедури.

Стаття 23. Забезпечення особливих потреб неповноцінної дитини

Неповноцінна дитина має право на ефективний доступ до послуг у галузі освіти, професійної підготовки, медичного обслуговування, відновлення здоров'я, підготовки до трудової діяльності та на доступ до засобів відпочинку таким чином, який веде до найбільш повного залучення дитини в соціальне життя і досягнення розвитку її особи, включно з культурним і духовним розвитком дитини.

Стаття 24. Охорона здоров'я

Кожна дитина має право на користування найбільш досконалими послугами системи охорони здоров'я. Держава повинна домагатися повного здійснення цього права.

Стаття 28. Доступ до освіти

Дитина має право на освіту. Дитина повинна відвідувати школу. Кожна дитина має право на безкоштовну і обов'язкову освіту. Держава повинна забезпечити це право. Держава також має забезпечити доступність середньої та вищої освіти на підставі здібностей кожної дитини. Держава має забезпечувати доступність інформації та матеріалів у галузі освіти та професійної підготовки. Держава повинна вживати заходів щодо зниження кількості учнів, які залишили школу. Держава має вживати всіх необхідних заходів для забезпечення такої шкільної дисципліни, яка ґрунтується на повазі людської гідності дитини. Положення Конвенції ООН про права дитини не мають порушуватися під час уроків. Дуже важливо розвивати міжнародну співпрацю у галузі освіти. Освіта має бути доступною для всіх дітей.

Стаття 29. Спрямування освіти

Освіта дитини має бути спрямована на розвиток особи, талантів, розумових і фізичних здібностей дитини в найповнішому обсязі; виховання поваги до прав людини та основних свобод; виховання поваги до батьків дитини, її культурної самобутності, мови і національних цінностей країни, в якій дитина проживає, країни її походження та до цивілізацій, відмінних від її власної; підготовку дитини до свідомого життя у вільному суспільстві в дусі розуміння, миру, терпимості, рівноправності чоловіків і жінок та дружби між усіма народами, етнічними, національними і релігійними групами, а також особами з корінного населення; виховання поваги до довкілля.

Стаття 33. Захист від наркотиків

Діти мають бути захищені від вживання наркотичних засобів і психотропних речовин. Держава має забезпечити законодавчі заходи, адміністративні та соціальні, а також заходи в галузі освіти для захисту дітей від вживання, виробництва і торгівлі наркотичними засобами і психотропними речовинами.

Стаття 34. Захист від сексуальної експлуатації та розбещень

Діти мають бути захищені від усіх форм сексуальної експлуатації та сексуальних розбещень. Держава має вжити всіх необхідних заходів щодо запобігання схилянню або примушуванню дитини до будь-якої незаконної сексуальної діяльності; використанню дітей метою експлуатації у проституції або в іншій незаконній сексуальній практиці; використанню дітей з метою експлуатації у порнографії та порнографічних матеріалах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. http://www.un.org.ua/images/documents/3719/convention_small_final.pdf
2. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
3. <http://children.kmu.gov.ua/school/1247.html>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №28

Тема: ЗМІСТ І МЕТОДИ ПРОВЕДЕННЯ САНІТАРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Мета: поглибити й розширити знання студентів щодо змісту й методів проведення санітарно-просвітницької роботи в навчальних закладах, розвинути вміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути вміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Дайте визначення поняттю «санпросвітницька робота».
2. Охарактеризуйте завдання санпросвітницької роботи.
3. Назвіть та коротко охарактеризуйте форми санітарно-просвітницької роботи.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Написати твір на тему «Майбутнє належить медицині попереджувальній»
- 2) Розробіть річний план санітарно-просвітницької роботи в початковій школі.
- 3) Розробіть річний план санітарно-просвітницької роботи в середній школі.
- 4) Розробіть річний план санітарно-просвітницької роботи в старшій школі.

- 5) Розробіть план заходів санітарно-просвітницької роботи з батьками учнів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воробьева Т. В., Ялтонская А.В. (2008) Профилактика зависимости от психоактивных веществ : руководство по разработке и внедрению программ формирования жизненных навыков у подростков группы риска / Т. В. Воробьева, А. В. Ялтонская. – М. : УНП ООН. 70 с.
2. Журавель Т.В. (2013) Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності / Т. В. Журавель // Соціальна педагогіка : навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін. : – К. : Академвидав. 312 с.
3. Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді : монографія / [Балакірева О. М., Рингач Н. О., Левін Р. Я. та ін.] ; за наук. ред. О. М. Балакіревої. – К. : УІСД ім. О. Яременка, 2007. – 128 с.
4. Ключев О.М. (2013) Сутність та місце профілактичних заходів у правоохоронній діяльності Право і суспільство. №6. С.195-197.
5. Максимова Н. Ю. (2011) Психологія девіантної поведінки / Н. Ю. Максимова. – К. : «Либідь». 520 с.
6. <https://www.schoollife.org.ua/620-2019/>
7. <http://loippo.edu.ua/teachershelper/defence-of-the-motherland/337-program-methodical-support/3128-pourochno-tematichnij-plan-predmeta-zakhist-vitchizni-osnovi-medichnikh-znan-11-klas-grupa-divchat>

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ №29-30

Тема: МЕТОДИ ОБРАЗОТВОРЧОЇ (НАОЧНОЇ) ПРОПАГАНДИ ОСНОВ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ

Мета: навчити студентів створювати наочні методи пропаганда здорового способу життя, розвинути уміння використовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань, розвинути уміння творчого мислення, виховувати любов до обраної професії.

Питання для контролю знань:

1. Що ми відносимо до наочних методів пропаганди здорового способу життя?

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ:

- 1) Продумати, створити й продемонструвати методи наочної пропаганди здорового способу життя для молодших школярів.
- 2) Продумати, створити й продемонструвати методи наочної пропаганди здорового способу життя для учнів середніх класів.
- 3) Продумати, створити й продемонструвати методи наочної пропаганди здорового способу життя для старшокласників.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Воробьева Т. В., Ялтонская А.В.* (2008) Профилактика зависимости от психоактивных веществ : руководство по разработке и внедрению программ формирования жизненных навыков у подростков группы риска / Т. В. Воробьева, А. В. Ялтонская. – М. : УНП ООН. 70 с.
2. *Журавель Т.В.* (2013) Соціальна профілактика як напрям соціально-педагогічної діяльності / Т. В. Журавель // Соціальна педагогіка : навч. посібник / За заг. ред. О. В. Безпалько; Авт.-кол. О. В. Безпалько, І. Д. Зверева, Т. Г. Веретенко та ін. : – К. : Академвидав. 312 с.
3. Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді : монографія / [Балакірева О. М., Рингач Н. О., Левін Р. Я. та ін.] ; за наук. ред. О. М. Балакірєвої. – К. : УІСД ім. О. Яременка, 2007. – 128 с.
4. *Клюєв О.М.* (2013) Сутність та місце профілактичних заходів у правоохоронній діяльності *Право і суспільство*. №6. С.195-197.
5. *Максимова Н. Ю.* (2011) Психологія девіантної поведінки / Н. Ю. Максимова. – К. : «Либідь». 520 с.

Шкала оцінювання: ECTS та розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИЧНЕ ВИДАННЯ

А.С. Сулими

Методика навчання основ медичних знань та проведення санпросвітницької роботи: методичні рекомендації до проведення практичних занять для студентів ступеня вищої освіти бакалавр освітньої програми спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини)

Формат 60x90/16. Папір друкарський.

Друк різнографічний.

Наклад 25 прим.

